UOT 37.036

G.Nurullayeva
magistrant
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti
AZ 1000, Bakı ş., Üzeyir Hacıbəyli küçəsi, 68
E-mail: gunel.nurullayeva1990@mail.ru

UŞAQLARDA MUSİQİ ZÖVQÜNÜN FORMALAŞDIRILMASINDA MUSİQİ MƏŞĞƏLƏLƏRİNİN ROLU

Açar sözlər: *məktəbəqədər yaş, musiqi, musiqi təhsili*

Uşaqlara ümumi musiqi təhsili vermək və onları yüksək musiqi incəsənətinə cəlb etmək, ən yaxşı xalq musiqisi, klassik, xarici, Azərbaycan musiqisi, habelə müasir bəstəkarların əsərləri nümunəsində estetik zövq formalaşdırmaq, "Fəal bədii özfəaliyyət iştirakçılarını, musiqi-estetik biliklərin təbliğatçılarını tərbiyə etmək, böyüməkdə olan nəslin mənəviyyatına dövrümüzün tələbləri ruhunda təkmilləşdirilməsinə kömək etmək – estetik musiqi təhsilinin istiqamətləridir.

Г.Нуруллаева

РОЛЬ ЗАНЯТИЙ ПО МУЗЫКЕ В ФОРМИРОВАНИИ МУЗЫКАЛЬНОГО ВКУСА ДЕТЕЙ

Ключевые слова: *дошкольный возраст, музыка, музыкальное образование*

Предоставлять детям общее Музыкальное образование и привлекать их к высокому Музыкальному искусству для создания эстетического вкуса на примере лучшей народной, классической, зарубежной, азербайджанской музыки, а также произведений современных композиторов, « Обучать активных участников искусства, педагогов музыки и эстетических знаний, помогая улучшить дух нашего времени- это направления музыкально-эстетического воспитания.

G.Nurullayeva

THE ROLE OF MUSIC ACTIVITIES IN FORMING OF MUSIC PLEASURE OF CHILDREN

Key words: *pre-school age, music, musical education*

To give children a common musical education and to attract them to high musical art to create pleasure on the example of the best folk, classical, foreign, Azerbaijani music, as well as contemporary composers works, "To educate active artistic participants, educators of music and aesthic knowledge, helping to improve the spirit of our time – these are the directions of music – aesthetic education

Uşaqların düzgün istiqamətdə inkişafında, gündəlik rejimlərinin formalaşmasında, məktəbəhazırlıqlarında uşaq bağçaları az rol oynamır. Təbii ki, uşaqlar səhərdən axşama qədər bağçada kortəbii qalmırlar. Hər qrupun özünə məxsus məşğələ proqramı var. Bu proqrama uyğun hər gün məşğələlər keçirilir. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində keçirilən belə məşğələlərdən biri də musiqi məşğələsidir.

Musiqi məşğələləri musiqi rəhbəri tərəfindən aparılır. Musiqi təlimi zamanı uşaqlar artıq uşaq mahnılarını bilir və onların havası ilə rəqs etməyi öyrənir.

"Məktəbəqədər müəssisələrdə tərbiyə və təlim proqramı" musiqi məşğələlərinin yaş qrupları üzrə uşaqların həyatında yeri, rolu və əhəmiyyəti, vəzifələri, musiqi fəaliyyətinin məzmunu, növləri və formaları, musiqi alətlərindən istifadə qaydaları və.s kimi amillər öz əksini tapıb.

Əvvəlcə, ***kiçik qrupdakı*** məşğələləri nəzərdən keçirək. Bu yaşda vəzifələr: musiqi təəssüratları toplamaq, uşaqlarda şən əhval – ruhiyyə yaratmaq, diqqəti yayındırmadan musiqi dinləmə qabiliyyətini inkişaf etdirmək, əvvəlcə dinlənilən mahnı və pyesi tanımaq, uşaqları birgə və fərdi oxumağa və hərəkətlərə öyrətmək, mahnıları əzbərlətmək, mahnı oxuyarkən düzgün duruşa nəzarət etmək və uşaqların səsini mühafizə etməkdən ibarətdir.

Uşaq bağçasının ***orta qrupunda*** musiqi məşğələsi zamanı əsas vəzifə musiqiyə maraq və onu eşitməyə həvəs oyatmaqdan, musiqi vasitəsi ilə ətrafdakı mühitə sevgi hisslərini inkişaf etdirməkdən, uşaqlarda musiqini dinləmək və müəyyən əhval – ruhiyyə yaratmaqdan, sözsüz çа-lınan mahnıları və pyesləri melodiyasına görə tanımaq yolu ilə yaddaşı inkişaf etdirməkdən ibarətdir.

Uşaq bağçasında ***böyük qrupun*** uşaqları musiqi ilə müntəzəm təmasda olduqca, onun incəliklərinə daha atrıq bələd olurlar. Radio, televiziya ilə verilən konsertlərə, musiqili verilişlərə həvəslə qulaq asır, bu və ya digər mahnını sadəcə dinləməklə kifayətlənmir, mətnin sözlərini qavramağa daha çox səy göstərir və rəqsi, laylanı və marşı bir – birindən fərqləndirməyi bacarırlar.

Məktəbəhazırlıq dövründə musiqi məşğələləri keçirilərkən uşaqlara mahnıları,

rəqsləri, oyunları kollektiv fərdi olaraq ifadəli ifa etməyi öyrətmək, əvvəlki qruplarda öyrədilən repertuarları təkrar etmək yolu ilə alınan vərdişləri müntəzəm olaraq möhkəmləndirmək, melodiyanı düzgün oxumaq yolu ilə metodik eşitməni, musiqinin xarakterinə, hisslərin, sürətin, ritmin və s. dəyişməsinə müvafiq hərəkətlərin daha dəqiq dəyişməsi yolu ilə ritm hissini inkişaf etdirmək üzrə iş aparılır.

Musiqi məşğələlərində müxtəlif fəaliyyət növləri növbələşərək uşaqların hərtərəfli musiqi inkişafına kömək edir və uşaq şəxsiyyətinin hərtərəfli formalaşmasına müsbət təsir edir; *beləki, musiqi*

- *uşaqların estetik hiss və həyacamlarına,*
- *emosiyalarına təsir edir,*
- *onlara davranış mədəniyyətini öyrədir,*
- *kollektiv fəaliyyətə sövq edir,*
- *ağıl və dərrakəsinə təsir edir,*
- *səy və yaradıcılığa cəlb edir.*

Respublikamızın Məktəbəqədər müəssisələrində musiqi məşğələlərinin təşkili üzrə aparılan işləri aşağıdakı şəkildə qruplaşdırmaq olar:

➢ Azərbaycan musiqisinin müxtəlif janrlarından olan nümunələri dinlənilərək onların mövzusu, emosional məzmunu, tempi, ritmi, dinamik çaları təntənəli, şən, sakit, qəmli, qəhrəmani əzmi, cəld, oynaq xarakteri aydınlaşdırılmalıdır.

➢ Musiqili ritmik hərəkətlərin ifası zamanı Azərbaycan xalq musiqisinin ritminə uyğun yerində addımlamağı, əl çalmağı, qaçamağı və müx-təlif rəqs elementlərini yerinə yetirməyi öyrətmək lazımdır.

Beləliklə, məktəbəqədər müəssisələrdə uşaqların musiqi tərbiyəsinin təşkilində Azərbaycan musiqisi müstəsna imkanlara malikdir. İncəsənətin başqa növləri kimi musiqi də ətraf aləmi əks etdirir, insanlar və həyat barədə musiqi dili ilə söhbət açır. Məktəbəqədər müəssisələrdə uşaqlara sadə musiqi savadının verilməsində təlim-tərbiyə işinin yaxşılaşdırılması, uşağın məktəbə hazırlanması baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

ƏDƏBİYYAT

1. A.Həsənov Məktəbəqədər pedaqogika. Bakı – 2011
2. Göyalp Z. Türkçülüyün əsasları, Bakı: Maarif, 1991.
3. İ.Əliyev. Azərbaycan Etnopedaqogikası . Bakı

Məqalənin redaksiyaya daxil olma tarixi: 18.10.2018
Məqalənin təkrar işlənməyə göndərilmə tarixi: 12.12.2018
Məqalənin çapa qəbul olunma tarixi: 27.12.2018
Məqaləni çapa tövsiyə edən sahə redaktorunun (və ya üzvünün) adı:
pedaqogika üzrə elmlər doktoru, professor Museib İlyasov
ADPU-nun Elmi Şurasının 15 aprel 2016-cı il tarixli 15 saylı qərarı ilə çap olunur.